

Poistettu 22.10.2019 Käyttö rajoitettu -
merkintä ja korjattu Asiakirjat -kohtaa

Asia

Ehdotus neuvoston päätökseksi elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivaroja koskevan kansainvälisen sopimuksen hallintoneuvoston kahdeksannessa istunnossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio on 26.9.2019 antanut ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euroopan unionin kannasta kansainvälisen elintarvike- ja maatalouden kasvigeenivarasopimuksen kahdeksannen hallintoneuvoston kokouksessa, joka pidetään Roomassa 11.11.-16.11.2019. Asiaa on käsitelty neuvoston työryhmässä 4.10.2019, ja se on määrää hyväksyä I/A-kohtana ilman keskustelua Copererissa 6.11. ja talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 8.11.2019.

Suomen kanta

Suomi kannattaa monenvälisen järjestelmän soveltamisalan laajentamista.

Suomi kannattaa monenvälisen järjestelmän ehtojen muuttamista neuvoston päätöksen liitteissä määriteltyjen neuvottelutavoitteiden asettamissa rajoissa.

Suomi toimii EU:n neuvoston puheenjohtajana vuoden 2019 jälkipuoliskon ja puheenjohtajan tehtävä on toimia neutraalisti ja tasapuolisesti jäsenmaiden yhteistä näkemystä rakentaen. Puheenjohtajamaa ei voi puheenjohtajana toimiessaan edistää kansallisia intressejään normaaliin tapaan.

Pääasiallinen sisältö

Kansainvälinen elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivarasopimus on jaetun toimivallan alaan kuuluva sopimus, jäljempänä *kansainvälinen sopimus*, jonka eduskunnan toimivaltaan sisältyvät määräykset on saatettu Suomessa voimaan laintasoisina (SopS 90/2004). Mainittu sopimus ja laki elintarvikkeiden ja maatalouden kasvigeenivaroja koskevan kansainvälisen sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (1346/2003) tulivat voimaan 29.6.2004.

Kansainvälisen sopimuksen hallintoneuvoston on kahdeksannessa kokouksessaan määrää hyväksyä sopimuksen 10 artiklassa tarkoitetun monenvälisen järjestelmän soveltamisalan laajentaminen. Tämä tapahtuisi muuttamalla kansainvälisen sopimuksen liitettä I, jossa luetellaan ne kasvilajit, joiden saatavuuteen ja joista aiheutuvien hyötyjen jakoon

sovelletaan monenvälisen järjestelmän ehtoja. Lisäksi hallintoneuvostossa on käsiteltävänä ehdotus monenväliseen järjestelmään sisältyvien geenivarojen luovuttamista ja hyötyjen jakoa koskevat ehdot sisältävä vakiomuotoinen materiaalin siirtosopimus, jäljempänä *materiaalin siirtosopimus*, joka korvaisi voimassa olevat ehdot.

Neuvoston päätöksessä ehdotetaan neuvottelumandaattia, jonka mukaan uusien kasvilajikkeiden lisääminen monenvälisen järjestelmän soveltamisalaan kansainvälistä sopimusta muuttamalla on ehtona hyötyjen jakoa koskevien määräysten tiukentamiselle. Materiaalin siirtosopimuksen hyötyjenjakoa koskevia määräyksiä muutettaisiin siten, että monenvälisestä järjestelmästä saadun geenivaran avulla kehitetystä tuotteesta olisi maksettava korvaus riippumatta siitä, onko tuote vapaasti saatavilla tutkimuksen ja kasvinjalostuksen käyttöön.

Kansainvälisen sopimuksen liitteen I laajennuksen seurauksena kasvigeenivarasopimuksen monenvälisen järjestelmän piiriin siirtyy uusia viljelykasvilajeja. Tavoitteena on liittää maailmanlaajuisesti kaikki maatalouteen ja ruuantuotantoon käytettävät viljelykasvilajit sopimuksen liitteeseen I. Liitteen I lopullista laajuutta ei tällä hetkellä kuitenkaan voi täsmällisesti ennakoida. Monenvälisen järjestelmän soveltamisalan laajentaminen edistää viljelykasvien geenivarojen saatavuutta tutkimuksen ja jalostuksen tarpeisiin. Sovellusalan laajennuksella on vaikutuksia sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Suurin osa Suomen kasvintuotannon kannalta merkittävistä viljelykasvilajeista sisältyy voimassa olevan sopimuksen liitteeseen I. Suomen kannalta merkittävä uusi viljelykasvilaji laajennetussa liitteessä I:ssä olisi kumina (*Carum carvi*). Suomi on maailmanlaajuisesti merkittävä kuminan tuottaja. Neljännes maailman kuminantuotannosta tulee Suomesta. Suomen puutarhakasvituotannon kannalta muita merkittäviä uusia kasvilajeja liitteen I listalla olisivat tomaatti, kurkku, sipuli ja lehtikaali.

Geenipankkitoiminnan kannalta liitteen I laajentaminen lisäisi sopimuksen alaisen materiaalin siirtosopimuksen käytön lisääntymistä viljelykasvien geenivarojen siirroissa. Käytännössä muutokset kohdistuisivat Pohjoismaisen geenivarakeskuksen (NordGen) ja kansallisten julkisten geenivarakokoelmien sisältämien geenivarojen siirtoihin. Muutokset olisivat vähäisiä, koska tällä hetkellä sekä NordGenin että kansallisten geenivarojen siirtomenettelyt ovat jo yhdenmukaisia sopimuksen liitteen I geenivarojen siirtomenettelyjen kanssa.

Viljelykasvien jalostuksen kannalta liitteen I laajentaminen lisäisi maailmanlaajuisesti uusien viljelykasvilajien saatavuutta jalostuksen piiriin. Tällä on maailman ruuantuotannon kannalta erityistä merkitystä. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttää lisääntyvää panostusta kasvinjalostukseen.

Suomen nykyiselle kasvinjalostukselle liitteen I laajentamisella ei ole suuria vaikutuksia. Suomen ainoan peltokasvinjalostusta harjoittavan yrityksen (Boreal Kasvinjalostus Oy) jalostus kohdistuu voimassa olevan liitteen I sisältämiin kasvilajeihin. Puutarhakasvien jalostus Suomessa on marginaalista eikä liitteen I laajentamisella olisi tältä kannalta suurta merkitystä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

- SEUT 43(2), 191(1) ja 218(9)

- määräenemmistö

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU-18) 18.-21.10.2019 (kirjallinen menettely).

Eduskuntakäsittely

Maa- ja metsätalousministeriön kirje 21.10.2019 (E-kirje).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Neuvoston päätös ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Sen sijaan kansainvälisen sopimuksen muutoksen hyväksyminen edellyttää eduskunnan myötävaikutusta ja säädöksiä lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Kansainvälisen sopimuksen monenvälistä järjestelmää koskevat artikkelit 10-13 on katsottu sisältönsä puolesta lainsäädännön alaan kuuluviksi. Asia saatetaan tarvittaessa Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisesti maakunnan käsiteltäväksi sopimusmuutoksen hyväksymismenettelyn yhteydessä.

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM(2019) 428 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuula Pehu, MMM, LVO, tuula.pehu@mmm.fi, puh. +358 407246132
Susanna Paakkola, MMM, tieto- ja tutkimustoimiala, susanna.paakkola@mmm.fi,
puh. +358 295162448

EUTORI-tunnus

EU/2019/1202

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	geenivarat MMM
Tiedoksi	EUE, STM, VNK, YM
